

Debreczeni József:

Boccaccio megöregszik

A sarokba telepedett, egészen a sarokba, egyikébe amaz öblös, flórenci karoszékeknek, melyeknek puha az ölük, simogató és mély, mint nyugvó ég kárpítja Fiesole dombjai felett. Ó, Fiesole...

— Messer Giovanni, ön itt?

Fiametta volt, Leánya ama másik Fiamettának, kinek Maria d'Aquino az igazi neve és más embernek volt már felesége, midőn szerelmébe fogadta őt a nagy dögvész idején, anno 1348, mikoron ama pajzán történetkéik íródtak kikapós menyecskék, valamint képmutató, buja papok viselt dolgairól.

— Messer Giovanni, — csicsergett a lány — mily boldog vagyok, hogy látom!

Bájjal, mosolygósan bókolt a krónikás előtt. Választékos volt, kecses és finom. Türkiszszín selyem pompázott testén. Imént kísérté volt helyére bizonyos Benevento nevezetű, széptermetű ifjú, aki, ki tudja, minő cudar istentelenségeket suttoghatott fülébe tánc közben, mert mosoly virágzott arcán, keble pedig nyugtalan himbált a fuvolák hízelgő ütemeire.

— Szakasztott az anyja — sóhajtott borultan a messer, ki sok sok év óta mindig szerelemmel gondolt az ambróziaakú hölgyre. Lehunyta szemét és a nápolyi Partenone mesekertjeit látta. A virágzó sétányokat, a nevezetes cour d'amourok mulatozó, novellázó társaságait, hol is Fiametta tartotta szóval őket, Fiametta, az édesanyja a sudár virágszálnak, ki mostan im, kacagón illeg előtte.

Mily csábító is volt akkoron a tavasz, a szörnyűséges döghalál kerítő tavasza! Mint sietett élni, szeretni, alélni a lélek! Mily rejtélyesen mosolygott Fiametta az ifjú krónikásra, ki a partenonei liget cifratámlás padjára terítette sűrűn telirótt lapjait. A pokol tüzéire való történeteket jegyezte rájuk, a kacagó csoportok feledtető történeteit, mert nem volt jó gondolni a fekete halálra, melyet kolerának is neveztek némelyek.

— Virággá cseperedtél gyermek! — duruzsolta a messer és régi, vetkeztető tekintetével mérte az ifjú lányt.

— Köszönöm! — bókolt Fiametta — Anyám azért szebb volt, úgy-e?

Am inyére találhatott az édes szó, mert közelébb libbent messer Giovannihoz és megcirógatta a szürkülő borostákat, kislányosan, mint régen, tizenkét éves korában, mikor annyit sétáltak együtt, a tündéri Baia arany fővenyén, anyja, ő meg a messer. Ilyenkor rendszerint messzire küldték játszani és ő nem mert visszanézni a lugas felé, hol messer Giovanni szépelgett anyja oldalán.

— Szebb volt, igaz, de te szebb vagy. — mondá nyomatékkal a messer.

Fiametta nevetett rajt, holott a férfi könnyezni kívánt volna inkább. Mert, mint mostantájt annyiszor, megint az ifjúság jutott eszébe, mely visszahozhatatlan iramlott el immár, mint Nápoly öble felett a sebes sirályhad.

Nézték a táncot. Messer Giovanni köszvényes combján ütötte a taktust és tekintetét néha ottfeledte Fiametta lábacskaín. Öregedő szeme káprát vetett a parányi cipellők látványától.

A lány a messer műveiről kezdett áradozni. Emlegette a Filocolot, az Ametot a Teseide-t a Ninfale Fiesolanot a Dekameron s a többit mind. Szereti, betéve tudja őket — árulta el.

Ez jól esett, ámbár, messer Giovanni sohasem tudott egészen megbocsátani az időnek, mely évek tolvajtarisznyájába gyűri a fiataloságot, de többet a költői dicsőségénél nem ad cserébe érte.

Most mégis felvillanyozta a művésztének szóló elismerés is.

— Emlékszel-e, mondjuk, a kilencedik nap valamely meséjére kicsi Fiametta? — kérdezte később elgondolkozva. Észrevétlen bele is csipett a kérdéshez a türkiszszín selyembe. A gálans enyelgéseknek hisz még mindig tudora volt, miként azt késő, józan századoknak is ékesen bizonyítandják a nápolyi novellák.

Fiametta cipellői tovább ütötték a muzsika lebke ütemét.

— Dioneo történetére? — kacagott

— Arra.

— Szól pedig úgy-e, ama kutyafülű papról, Donno Gianni nevezetűről, ki kancává változtatta az együgyű tresanti menyecskét. A férje meg csak nézte egy darabig, de aztán...

Pirulva hallgatott el.

A messer gyönyörrel, gyűltan hallgatta és alattomban megérintette borostáival a lány hónyakát.

Fiametta arcon legyintette legyezőjével:

— Javíthatatlan öreg fiú! — incselkedett — Mit csinál? És miféleképpen meséltet velem?

A teremben kiöntött a kedv, féktelenül, mint a szökőár. Éjfél lehetett már; a serlegekben nehéz szicíliai borok vesztegettek a mámort, rózsákkal és kenyérgalacsinnal dobálták egymást a vendégek: A padlón garmadában hevert a poshadt rizs-por.

A Benevento nevű ifjú lépett Fiamettához és új táncra hívta.

Messer Giovanni magára maradt karos-székével. Egyideig még nézte a kavargó tömeget; izgató színek és rohanó árnyak villantak előtte. Azután összefolyt minden: szemei lassú, öreges álomra záródtak, mint a piazzák rozsdás, nehéz boltajtói, melyek mögött kalmárok rakosgatják polcaikra a kalózhajók kincseit.

Fiametta így találta visszajövet: félig nyílt, petyhüdt szájjal nyáladzón, kényelmetlen szundításban. Hortyogott, ami mód nélkül mulattatta Fiamettát.

— Éljen a tánc, Florenc és a szerelem! — kiáltott dévajul az alvó fülébe és szemével cinkosan vágott az öntelten mosolygó Benevento felé.

A messer felriadt.

— Elaludtam — motyogta szégyenkezve — Hőség van és fáradt vagyok.

Köpenye után nyúlt.

— Már távozik messer Giovanni? — sajnálkozott Fiametta.

— Későre jár és a Pombino sikátorain kell átvágnom. Nem nagyon bátorságos arra, — tette hozzá — a brávók... Tegnapelőtt is azon a tájon találták vérében Vicenzot, az ötvöst.

Messer Giovanni Boccaccio lehajtott fejjel, borzongva, lépett ki a hűvös csillagfénybe. Már nem érzett álomosságot, dacos volt, szomorú és lázadó. Otthon pedig új könyvbe kezdett ezen az éjszakán, melyet a „Korbács”-hoz címezett. Benne a nők nem angyalok többé, de sőt a test és lélek minden utálatosságának csúfságos edényei, valamint az ördögnek kerítői...

Ezen az éjszakán írta meg a „Corbaccio”-t vagy „Laberinto d' Amoret” és ezen az éjszakán öregedett meg gyógyíthatatlanul, anno 1363...

Rippl-Rónai József

Apám és Piacek bácsi vörösbor mellett